

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

**KATALOG POŽADAVKŮ KE SPOLEČNÉ ČÁSTI
MATURITNÍ ZKOUŠKY V ROCE 2004**

**▼
DĚJEPIS[®]**

CS
Z-11
(1,2001)

Schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
dne 29. 5. 2001 pod č. j. 18980/2001-2

CS Z-11(1,2001)

Dějepis : katalog požadavků ke společné části maturitní zkoušky v roce 2004
/ Ministerstvo Školství, Mládeže a Tělovýchovy. - Praha : Tauris, 2001. -
16 S.

Einheitssacht.: Lehrplan <Česka Republika> / Geschichte / 2001

Dt. Titelübers.: Geschichte : Anforderungskatalog für die Abiturprüfung
bis zum Jahr 2004

2001/3126

Georg-Eckert-Institut BS78

1 234 864 3

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

KATALOG POŽADAVKŮ KE SPOLEČNÉ ČÁSTI
MATURITNÍ ZKOUŠKY V ROCE 2004

DĚJEPIS[®]

Schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
dne 29. 5. 2001 pod č. j. 18980/2001-2

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

KATALOG POŽADAVKŮ KE SPOLEČNÉ ČÁSTI MATURITNÍ ZKOUŠKY V ROCE 2004

DĚJEPIS[®]

Schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
dne 29. 5. 2001 pod č. j. 18980/2001-2

KATALOG
MATURITNÍ ZKOUŠKY V ROCE 2004
Georg-Eckert-Institut
für internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
-Schulbuchbibliothek -
2004/3126

DĚJEPIS[®]

Zpracovalo Centrum pro reformu maturitní zkoušky (CERMAT)

VEDOUcí SEKCE VÝVOJE OBSAHU MATURITNÍ ZKOUŠKY:

RNDr. Pavla Zieleniecová, CSc.

NA ZPRACOVÁNÍ KATALOGU SE PODÍLELI:

Doc. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc. (vedoucí týmu), PhDr. Maria Bezchlebová,
Prof. PhDr. Petr Čornej, CSc., Doc. PhDr. Blažena Gracová, CSc., PhDr. Dagmar Hudecová,
PhDr. Pavel Jiříčko, Mgr. Hana Kubálková, Mgr. Jan Kvirenc, Prof. PhDr. Jiří Pešek,
Prof. PhDr. Jaroslava Pešková, CSc., Mgr. Libuše Staňková, Mgr. Václav Ulvr, Mgr. Jan Zouhar

RECENZOVALI:

Doc. PhDr. František Čapka, CSc., PhDr. Josef Harna, CSc., Doc. PhDr. Vladimír Nálečka, CSc.,
PhDr. Dana Skoupá, CSc.

KOORDINÁTOR (CERMAT):

PhDr. Maria Bezchlebová

PŘEDMLUVA

Předkládané katalogy požadavků ke společné části maturitní zkoušky (dále jen katalogy) vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pro konání maturitní zkoušky v roce 2004. V tomto roce bude maturitní zkouška poprvé probíhat v nové podobě.¹

Maturitní zkouška má, počínaje rokem 2004, dvě části: společnou a školní. Žák získá úplné střední vzdělání nebo úplné střední odborné vzdělání, vykoná-li úspěšně obě tyto části. Katalogy stanovují požadavky na obsah zkoušek ve společné části maturity.

Katalogy byly zpracovány autorskými týmy, v nichž jsou zastoupeni především učitelé z různých druhů středních i vysokých škol a oboroví didaktikové. Jsou vytvořeny v souladu s pedagogickými dokumenty platnými pro vzdělávání na středních školách² a je v nich brán ohled i na stav školní praxe. Účelem katalogů - kromě toho, že stanoví požadavky na obsah zkoušek společné části maturity - je také informovat o těchto požadavcích všechny zainteresované jednotlivce, instituce a zájmové skupiny. Jsou to především žáci a jejich rodiče, učitelé středních škol a střední školy. Důležitými adresáty jsou i další články vzdělávací soustavy, zvláště základní školy na jedné straně a instituce působící v oblasti terciárního vzdělávání, vysoké a vyšší odborné školy, na straně druhé. V neposlední řadě jsou katalogy určeny také zaměstnavatelům, široké veřejnosti, zahraničním partnerům.

Katalogy platné pro příslušný školní rok musí být vydány vždy nejméně 24 měsíců před řádným termínem společné části maturitní zkoušky. Pro rok 2004 jsou katalogy vydávány s větším předstihem, aby žáci a školy měli dostatek času se s nimi seznámit. V listopadu 2000 byly pro rok 2004 vydány katalogy:

- českého jazyka a literatury,
- polského jazyka a literatury (jako mateřského jazyka pro žáky škol s vyučovacím jazykem polským),
- cizího jazyka - anglického jazyka,
- cizího jazyka - francouzského jazyka,
- cizího jazyka - italského jazyka,
- cizího jazyka - německého jazyka,
- cizího jazyka - ruského jazyka,
- cizího jazyka - španělského jazyka,
- matematiky,
- občanského a společenskovedního základu,
- biologie,
- fyziky,
- chemie.

V červnu roku 2001 k nim přibývají katalogy dějepisu a zeměpisu. Tyto dva předměty byly připojeny do seznamu nepovinných maturitních předmětů dodatečně.

Obsah katalogů pro další roky se může měnit v souladu s tím, jak se bude měnit koncepce vzdělávání na středních školách.

¹ Nová podoba maturitní zkoušky je popsána v materiálu:

Koncepce reformy maturitní zkoušky. MŠMT, říjen 2000

² Vychází se především z těchto dokumentů:

- (1) Učební dokumenty pro gymnázia. (Schválilo MŠMT ČR s platností od 1. 9. 1999). Praha, Fortuna 1999
- (2) Standard vzdělávání ve čtyřletém gymnáziu. (Schválilo MŠMT ČR dne 12. 2. 1996). Praha, Fortuna 1999
- (3) Učební osnovy všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední odborné školy. Svazek 1. Svazek 2. Praha, Výzkumný ústav odborného školství 1998
- (4) Standard středoškolského odborného vzdělávání. (Schválilo MŠMT ČR dne 18. 11. 1997). Praha, Fortuna 1999 (Složka všeobecného vzdělávání - do str. 50)

Další prameny jsou uvedeny v katalogích jednotlivých předmětů.

Změny však nebudou představovat náhlé přechody ke zcela jinému pojetí cílových požadavků. Budou odrážet vývoj cílů a obsahu vzdělávání na středních školách, změny ve školní praxi i všeobecně reflektovaný vývoj společenských potřeb. Lze předpokládat, že tyto změny budou například vyjadřovat zvyšování významu produktivních složek vzdělávání a jeho výsledků oproti složkám reprodukčním. Poroste také důraz na to, aby vzdělání odpovídalo nárokům plnohodnotného občanského, osobního a profesního života.

Požadavky uvedené v katalogích jsou konkretizací vzdělávacích cílů jednotlivých všeobecně vzdělávacích předmětů na středních školách. Podle jejich povahy lze cíle výchovy a vzdělávání rozdělit do dvou oblastí. První představuje kompetence žáka, které vymezujeme jako struktury znalostí a dovedností³ (intelektových a psychomotorických), které si žák osvojil a kterých je schopen využívat v určitých situacích. Tyto situace mohou tematicky příslušet do daného vyučovacího předmětu, mohou mít mezipředmětový charakter nebo mohou představovat problémy každodenního života.

Kompetence představují předpoklady člověka pro to, aby byl schopen jednání v určitých situacích. Samy o sobě nejsou zárukou, že je člověk uplatní ve svém jednání, pokud k tomu postrádá motivaci. Proto je důležitá druhá oblast, zahrnující cíle afektivní (hodnotové), které se týkají zájmů, postojů, hodnotové orientace a emocionální sféry psychiky. Obě oblasti jsou ve výchově a vzdělávání na středních školách nezastupitelné a svým významem rovnocenné. Výsledky výchovy v afektivní oblasti ovšem nelze hodnotit žádným druhem zkoušky, jakkoliv jsou důležité. Nemohou proto být ani předmětem zkoušky maturitní.

Nástrojem společné části maturitní zkoušky jsou didaktické testy, jimiž je možné ověřovat jen některé kompetence. Obě části maturitní zkoušky se proto navzájem doplňují. Školní část má důležitou funkci v tom, že může ověřovat některé druhy kompetencí, které nelze postihnout ve společné části.

Katalogy obsahují požadavky, které zřetelně a konkrétně stanoví nároky kladené na žáka. Pro žáky a učitele musí být zřejmé, jak mohou cílů reprezentovaných v požadavcích dosáhnout. Pro autory maturitních testů jsou požadavky závazným základem pro tvorbu a výběr přiměřených testových úloh. Katalogy požadavků k maturitě mají tyto základní části:

- úvod (charakteristika a obecné cíle maturitní zkoušky a maturitního předmětu),
- vymezení cílových kompetencí,
- stanovení tematických okruhů,
- vymezení specifických cílů,
- charakteristika testu a ukázky testových úloh,
- literatura.

Úvodní část katalogu obsahuje vymezení cíle maturitní zkoušky a charakteristiku příslušného maturitního předmětu (jeho zařazení mezi povinné a nepovinné předměty, vymezení úrovní obtížnosti), základní východiska zpracování cílových požadavků a rámcový popis společné části maturitní zkoušky a jejího vztahu ke školní části.

Další tři kapitoly katalogu jsou věnovány vymežování požadavků ke společné části maturity. Děje se tak ve dvou krocích: v prvním je vymezen rámec tvoření cílovými kompetencemi a tematickými okruhy, v druhém jsou do něj zasaženy vlastní maturitní požadavky, označované jako specifické cíle.

³ Termín *znalost* je v katalogích používán synonymicky s termínem *vědomost*. Znalostmi (vědomostmi) se rozumí zvnitřněné poznatky - soustavy představ, pojmů, teorií i komplexních poznatkových struktur, které si žák osvojil. *Dovednost* je způsobilost člověka k provádění určité činnosti. Viz Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J.: Pedagogický slovník. 2. rozšířené a přepracované vydání, Praha, Portál 1998

Cílové kompetence představují struktury znalostí a dovedností, které jsou charakteristické pro daný vyučovací předmět a vyjadřují jeho vzdělávací cíle. Cílové kompetence uvedené v katalogích reprezentují předmět jako celek, není možné na jejich úrovni odlišit to, co může být ověřováno jenom ve společné části. Jsou formulovány jako soubory činností (operací), které má žák ovládat v určitých situacích. Zatím však tyto situace nejsou na úrovni cílových kompetencí specifikovány.

Podkladem pro tuto specifikaci je stanovení tematických okruhů a jejich rozpracování do dílčích témat. Tematické okruhy a dílčí témata jsou zpracovány na základě pedagogických dokumentů.

Hlavní částí katalogů jsou specifické cíle, které představují vlastní požadavky ke společné části maturitní zkoušky. Specifické cíle jsou promítnutím cílových kompetencí do jednotlivých tematických okruhů. Jsou formulovány jako požadavky na znalosti a dovednosti žáka, specifikované pro jednotlivá témata.

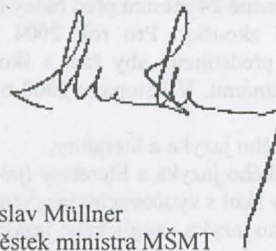
Vzájemný vztah cílových kompetencí, tematických okruhů a specifických cílů si lze představit v podobě tabulky. Řádky tabulky mohou tvořit cílové kompetence, sloupce tematické okruhy. Vnitřní políčka tabulky představují specifické cíle. Obrazně řečeno, specifické cíle jsou průsečíky cílových kompetencí a tematických okruhů. Všechny specifické cíle jsou formulovány operacionálně, s použitím aktivního slovesa. Úlohy zařazované do testů se budou vztahovat k požadavkům představovaným specifickými cíli.

Specifické cíle uvedené v katalogu nevyplňují všechna políčka tabulky. To znamená, že v jednotlivých tématech nejsou od žáka požadovány všechny dovednosti, představující příslušné cílové kompetence. Důvodem vynechání některých dovedností je skutečnost, že některé z nich není možné ověřovat písemným testem, či například to, že příslušnou dovednost autoři považovali za nepřiměřenou.

Katalogy jsou koncipovány odděleně pro jednotlivé vyučovací předměty, jak to odpovídá stávajícím pedagogickým dokumentům a převažující školní praxi. Při aktualizaci katalogů však budou postupně zdůrazňovány vzájemné vazby mezi předměty. Cílem bude identifikovat společné cílové kompetence a společné tematické okruhy, které - obrazně řečeno - tvoří svislé a horizontální lešení, jímž je možné podepřít provázanost (integrovatnost) vzdělávání na střední škole.

V dalším oddílu katalogu je uvedena charakteristika maturitního testu z daného předmětu. Součástí katalogů jsou i ukázky testových úloh. Nejedná se o ukázkový test, nýbrž o prezentaci různých druhů testových úloh, které mohou být použity. Příklady testových úloh v katalogích přitom nemusí zahrnovat všechny typy úloh zařaditelných do testu. Účelem zařazení ukázek testových úloh je přiblížit vztah mezi specifickými cíli a úlohami, které je mohou v testu reprezentovat.

Ukázkové testy budou uveřejňovány v průběhu následujícího období, které bude předcházet startu nové maturity v roce 2004. Uskuteční se také řada informačních a vzdělávacích akcí, které by měly školám a žákům pomoci při přípravě na maturitní zkoušku v nové podobě. Žáci a učitelé mohou ovlivňovat svými podněty a dotazy zaměření těchto pomocných materiálů a podpůrných akcí.

Jaroslav Müllner
náměstek ministra MŠMT

ÚVOD

Dějepis je ve společné části maturitní zkoušky zařazen jako nepovinný předmět. Z tohoto důvodu je katalog vytvořen pouze pro vyšší úroveň požadavků. Předpokládá se tedy, že se k maturitní zkoušce z dějepisu přihlásí žáci, kteří dějepis měli ve svém středoškolském kurikulu ve větší hodinové dotaci nebo historie je předmětem jejich soukromého zájmu, případně směřují svá budoucí vysokoškolská studia do oborů, kde se vyžadují dějepisné poznatky a dovednosti. Cílem maturitní zkoušky jako celku (společné i školní části) je ověřit, zda žákovy vědomosti a dovednosti z dějepisu odpovídají požadavkům učebních dokumentů středních škol; v podstatě tedy žák, který si volil dějepis jako předmět své maturitní zkoušky, prokáže, že se úspěšně s požadavky učebních osnov vyrovnal, přitom však postojе žákа nejsou předmětem zkoušení.

Vzdělávací předmět dějepis je ve středních školách součástí společenskovědní složky kurikula a má nezastupitelnou roli pro vytváření historického vědomí žáků.

Historické vědomí je jednou z forem historického myšlení, v němž historické informace tvoří strukturovaný celek, umožňující člověku orientaci ve světě, který jej obklopuje. Uvnitř historického vědomí lze vymezit několik základních kategorií, které ve svém celku vytvářejí jeho charakter:

- vědomí časové (diachronní a synchronní souvislosti),
- vědomí prostorově geografické (lokalizace historické skutečnosti, chápání historického prostoru v jeho časové proměnlivosti a vlivu geografických podmínek na historické jevy, události a procesy),
- vědomí reálnosti (rozlišení reálných historických jevů a dějů od imaginárních a fiktivních),
- vědomí historicity (chápání historické podmíněnosti současných společenských jevů a dějů a zároveň závislosti hodnocení historie na společenské situaci),
- vědomí identity (pochopení rozdílů mezi kulturními-civilizačními, etnickými, náboženskými a jinými skupinami a ztotožnění se s nimi),
- vědomí politické (chápání politických jevů, událostí a procesů, úlohy elit a významných osobností v dějinách, postavení jednotlivců a celých společenských skupin v politických systémech ...),
- vědomí ekonomicko-sociální (chápání proměn výroby a obchodování v historii, vlivu zásahů lidí do přírodního prostředí, sociální skladby společnosti a sociálních problémů, jako je nerovnost lidí, bohatství a chudoba v historii ...),
- vědomí morální (chápání toho, co je morální/správné – amorální/špatné z hlediska obecně uznávaných etických zásad včetně jejich historických proměn a specifík v jednotlivých civilizacích a náboženstvích).

Kurikulum středních škol ve své dějepisné části obsahuje komplex vzdělávacích cílů a obsahů, vymezujících žákovy vědomosti, dovednosti a žádané postoje, z nichž společná maturitní zkouška bude ověřovat především vědomosti a dovednosti z obecných a českých dějin. Českými dějinami se rozumí nejen dějiny českého etnika žijícího v českých zemích, ale i jednotlivých etnických, náboženských a jiných skupin obyvatel, které spoluvytvářely podobu historické skutečnosti na území našeho státu v jeho historických hranicích. Kurikulum dějepisu je založeno na historickém modelu, jehož podoba se opírá o poznatky vědy, svobodné diskuse o dějinách, respektuje multikulturalitu společnosti, s jejíž historií se žák ve škole seznamuje, a multiperspektivitu jejího chápání. Dějepis má v kurikulu středních škol řadu významných funkcí:

- prostřednictvím historického vědomí se jedinec začleňuje do společnosti (funkce socializační);

- rozvíjí porozumění lidskému světu jako sociální skutečnosti vyvíjející se v čase a prostoru, tj. jako světu majícímu historickou povahu;
- přispívá velmi podstatně k výchově k demokratickému a aktivnímu občanství;
- plní funkci identifikační a sebeidentifikační, podílí se na eliminaci stereotypů a autostereotypů, učí žáky rozumět „jinakosti“ lidí a přemýšlet o rozdílných hodnotách, které lidé preferují; umožňuje porozumět kulturním základům jednotlivých civilizací, uvědomovat si jejich odlišnosti a tím přispívat k dialogu mezi nimi;
- integruje znalosti a dovednosti z různých vyučovacích předmětů, především humanitních, ale také přírodovědných a jiných, protože obsahuje i základní poznatky z dějin vědy, umění a techniky;
- spoluvytváří hodnotový systém žáků a umožňuje jim tak sociální, politickou, mravní a estetickou orientaci, učí je chápat a oceňovat obecně uznávané lidské hodnoty, především ty, jež mají rozhodující význam v moderním světě, tj. demokracie, svoboda, spravedlnost, tolerance a solidarita;
- podílí se na environmentální výchově žáků, učí je uznávat hodnoty živé i neživé přírody a ochraňovat ji, stejně tak jako kulturní a historické památky;
- významně posiluje dovednost získávat informace z různých zdrojů – z historických textů verbálních a ikonických (tzn. z obrazového materiálu) i z textů kombinovaných; kriticky tyto informace hodnotit a sestavovat je do logických celků s porozuměním pro jejich dobovou podmíněnost;
- rozvíjí abstraktní a logické myšlení žáků, a to na základě osvojování a užívání pojmů ze společenskovědní a širší humanitní oblasti, užíváním intelektových dovedností při řešení problémů a různých úkolů;
- formuje kritické postoje k historickým skutečnostem;
- rozvíjí komunikační dovednosti, kultivuje vyjadřovací schopnosti žáků v ústním i písemném projevu, vytváří dovednosti vést dialog, obhajovat a vysvětlovat vlastní stanovisko pomocí argumentovaných úsudků;
- spoluvytváří schopnost porozumět jinému stanovisku, nalézat jeho východiska a chápat jeho dobové a jiné souvislosti;
- vytváří systémově vybraný soubor základních, tj. sociálně potřebných faktografických znalostí ze všech oblastí života společnosti a sociálních, politických, ekonomických a kulturních pojmů, protože bez znalosti základní historické faktografie a terminologie nelze aplikovat jednotlivé dovednosti a zaujímat postoje.

Dějepis vstupuje do častých transverzálních vazeb (mezi-předmětových vztahů) s jinými vyučovacími předměty, které vytvářejí kurikulum středních škol. Jde o předměty, jež jsou součástí společenskovědního, jazykového, estetického a dokonce i přírodovědného vzdělávání. Tyto transverzální vazby jsou dány historickou povahou lidské sociální i individuální skutečnosti, na úrovni školní výuky pak mimo jiné tím, že dějepis je schopen včleňovat jinak samostatně pojímané informace do dějinných souvislostí.

Výše uvedená charakteristika vyučovacího předmětu dějepis je zohledněna v katalogu požadavků, který prezentuje především to, co bude předmětem společné části maturitní zkoušky z dějepisu.

Katalog požadavků ke společné části maturitní zkoušky má tyto části:

Úvod, v němž je charakterizován vyučovací předmět dějepis, jeho funkce v kurikulu středních škol, je uvedeno pojetí společné části maturitní zkoušky z dějepisu a struktura katalogu požadavků. Zároveň je jasně a důrazně konstatováno, že společná část maturitní zkoušky v podobě didaktického testu nemůže ověřovat všechny cílové struktury dějepisného vzdělávání, je pouze specifickou složkou maturitní zkoušky.

Proto bude její školní (ústní) část především žákovou kultivovanou, s porozuměním a s patřičným vědomostním zázemím přednesenou analýzou určitého historického problému. Základní cílové kompetence dějepisu jsou z hlediska historického stanoveny v rovině operací s historickým časem, kompetencí týkajících se historického prostoru a historického dění. Z didaktického hlediska jsou v katalogu kompetence rozděleny v rovině cílových vzdělávacích struktur na kompetence týkající se znalostí a porozumění, kompetence aplikační, analytické, srovnávací, syntetické a hodnotící povahy. Tyto základní cílové kompetence jsou vymezeny pro předmět jako celek, tedy pro obě části maturitní zkoušky.

Tematické okruhy z obecných a českých dějin vycházejí z platných učebních dokumentů a jsou v zásadě řazeny chronologicky od nejstarších dob do současnosti, zároveň však jsou strukturovány tak, aby učivo mohlo být ověřováno s pomocí základních historických pojmů. Důraz je kladen hlavně na dějiny 19. a 20. století, protože dějiny moderní společnosti jsou zvláště důležité k tomu, aby žáci lépe porozuměli své současnosti.

Specifické cíle, které představují vlastní cílové požadavky ke společné části maturitní zkoušky, jsou přiřazovány k jednotlivým tematickým okruhům a jejich částem. Tyto specifické cíle budou ověřovány didaktickým testem. Specifické cíle, které nelze testovat, katalog neobsahuje a škola je bude ověřovat ve školní části maturitní zkoušky.

Charakteristika společné části maturitní zkoušky uvádí informace o didaktickém testu.

Příklady testových úloh.

Literatura.

CÍLOVÉ KOMPETENCE

Cílové kompetence jsou zpracovány pro maturitní zkoušku z dějepisu jako celek, mají platnost pro její společnou i školní část. Jsou formulovány v obecné rovině tak, že nejsou specifikovány situace, v nichž je má žák být schopen uplatňovat. Cílové kompetence jsou rozděleny do tří kategorií, které jsou značeny písmeny A až C.

A Znalost s porozuměním

Žák dovede na základě znalostí (zapamatování a vybavování historické faktografie)

- objasnit historické pojmy, které jsou zastoupeny v obsahu učiva dějepisu na středních školách;
- popsat historické události, jevy nebo procesy na základě jejich určujících znaků (příčiny, následky události a procesů, propojit historické události s jejich nositeli - osobnostmi, politickými, sociálními, náboženskými, etnickými a jinými skupinami a s dalšími historickými souvislostmi);
- popsat s ohledem na historickou podmíněnost ekonomické, sociální, politické a kulturní faktory ovlivňující historický vývoj;
- řadit historická fakta (tj. události, jevy, procesy) v chronologickém pořadí a lokalizovat je do zeměpisného prostoru;
- popsat jednotlivé historické epochy a kulturní (civilizační) okruhy.

B Aplikace znalostí a řešení problémů

Žák dovede

- postihnout různé roviny časovosti a časové struktury historického dění (rytmus „dlouhých period“ klimatických, ekonomických a sociálních atp., na druhé straně rychlé střídání politických událostí a událostí osobního života atp.);
- srovnat a objasnit typové zvláštnosti jednotlivých historických epoch, civilizací, kultur, regionů a zemí;

- rozlišit mezi lokálními, regionálními, národními a globálními historickými jevy a procesy;
- pochopit povahu historické periodizace jako umělého rozčleňování dějin do vnitřně relativně jednotných a v sobě uzavřených celků a zároveň jako jeden z metodologických nástrojů pro orientaci v dějinách a pro jejich poznání;
- rozpoznat nerovnoměrnost historického vývoje na základě přijatých kritérií; řadit historická fakta do synchronních celků;
- porozumět vlivu geografických podmínek na historickou skutečnost;
- demonstrovat určitý historický jev nebo proces na konkrétních příkladech, např. z národních nebo regionálních dějin;
- analyzovat a komplexně vyložit historická fakta;
- charakterizovat s ohledem na historickou podmíněnost ekonomické, sociální, politické a kulturní faktory ovlivňující historický vývoj;
- srovnat historické jevy, události a procesy;
- určit a rozlišit příčiny, vymežit důsledky a následky historických událostí, jevů a procesů; odlišit fakta od názorů na ně;
- analyzovat vztahy mezi individuálním a společenským životem;
- porozumět vztahům mezi jednotlivými oblastmi společenského života - oblastí ekonomickou, sociální, politickou a kulturní;
- rozlišovat změnu od pokroku a porozumět relativitě pokroku;
- charakterizovat významné a historii zásadně ovlivňující ideologie a vysvětlit je komplexně v historické situaci;
- analyzovat verbální ikonické nebo kombinované zdroje informací o historii (většinou didakticky upravené), a provést jejich jednoduchou interpretaci, a to v mezích dovedností žáka střední školy;
- rozlišit různé interpretace historických faktů; rozpoznat, že interpretace minulosti se může lišit od toho, co se skutečně stalo, a doložit, že interpretace minulosti záleží na výběru pramenů a na osobnosti interpreta;
- vyhledávat zdroje informací v historické literatuře, v muzeích, archivech, galeriích, na internetu atp. a provádět jejich jednoduchou kritiku;
- diskutovat o historii, prezentovat a obhajovat své názory;
- vytvořit ústní a písemnou logicky uspořádanou a argumenty podloženou výpověď o určitém úseku historické skutečnosti.

C Hodnotící posouzení

Žák dovede

- kriticky posoudit historická fakta, určitý úsek historické skutečnosti a vývojové trendy v historii;
- posoudit didakticky upravené verbální, ikonické nebo kombinované zdroje informací o historii, a to v mezích možností a dovedností žáka střední školy;
- hodnotit úlohu osobnosti v dějinách;
- zhodnotit s ohledem na historickou situaci význam a úlohu jednotlivých oblastí života společnosti a člověka – zejména mytologie, náboženství, vědy, umění a každodenních forem života;
- v diskusi o historii vyvracet nebo přijímat úsudky oponentů, srovnávat názory na diskutovaný problém v historiografii nebo v publicistice a hodnotit je.

TEMATICKÉ OKRUHY

Tato část katalogu stanoví tematické okruhy a jejich členění pro společnou část maturitní zkoušky z dějepisu. Tematické okruhy vycházejí z učebních dokumentů pro výuku dějepisu na středních školách, ale nepokrývají jejich obsah v celém rozsahu. Proti učebním osnovám gymnázií byla témata pro katalog jinak strukturována; důraz byl kladen především na významné historické pojmy spíše než na důležité historické události, neboť bylo třeba jednak zohlednit evaluační účel katalogu, jednak eliminovat nedostatky stávajících učebních dokumentů dějepisu. Hlavní tematické okruhy jsou označeny čísly 1. až 6.

1. Pravěk

- 1.1 Člověk a základy jeho antropogeneze
- 1.2 Paleolitické kultury
- 1.3 Neolit
- 1.4 Doba bronzová a železná

2. Starověk

- 2.1 Starověké asijské zemědělské civilizace
- 2.2 Starověký Egypt a Mezopotámie
- 2.3 Egejská oblast, antické Řecko a helénistický svět
- 2.4 Etruská kultura a počátky Říma, římská republika a císařství
- 2.5 Antická kultura, vznik křesťanství, zánik antického světa
- 2.6 Formování nového etnického obrazu Evropy

3. Středověk

- 3.1 Byzantská říše a východní evropský kulturní okruh
- 3.2 Západní kulturní okruh a francká říše
- 3.3 Vznik a vývoj evropských států – Francie, Anglie, Itálie; Normané
- 3.4 Střední Evropa – Sámova říše, Velká Morava, polský stát, uherský stát, Svatá říše římská; počátky českého státu
- 3.5 Raně středověká společnost; katolická církev a úloha papežství
- 3.6 Arabská říše a islám
- 3.7 Společnost vrcholného středověku; středověká agrární revoluce, urbanizace a kolonizace, obchod a řemesla
- 3.8 Český stát a střední Evropa ve vrcholném středověku
- 3.9 Střetávání křesťanské Evropy s jinými kulturami
- 3.10 Krize 14. století, kacířská hnutí
- 3.11 Svatá říše římská za Lucemburků a Habsburků
- 3.12 Český stát za vlády lucemburské dynastie, husitství a česká reformace, český stát v době poděbradské
- 3.13 Vztahy mezi středověkými evropskými státy
- 3.14 Životní styl a kultura středověku

4. Raný novověk

- 4.1 Renesance, humanismus, reformace
- 4.2 Zámořské objevy

- 4.3 Raně novověký stát a společnost (stavovská monarchie, absolutistický stát, počátky parlamentarismu)
- 4.4 Nové mocenské poměry v Evropě
- 4.5 Český stát jako součást jagellonské středoevropské a habsburské celoevropské politiky
- 4.6 Třicetiletá válka
- 4.7 Vývoj evropských velmocí (Francie, Anglie, Rakousko, Prusko, Rusko) v období raného novověku
- 4.8 Revoluce období raného novověku
- 4.9 Zrod moderní vědy a filosofie v 16. až 18. století
- 4.10 Myšlení a kultura raného novověku

5. Novověk

- 5.1 Osvícenství; Velká francouzská revoluce
- 5.2 Napoleonská Francie a napoleonské války
- 5.3 Americký boj za nezávislost
- 5.4 Modernizace společnosti ve světě i českých zemích – průmyslová revoluce, vznik občanské společnosti a její principy, pojem ústavy; revoluce jako nástroj politické přeměny
- 5.5 Změny sociální struktury evropské a evropeizované společnosti a sociální problémy
- 5.6 Národní hnutí 19. století a nacionalismus včetně utváření novodobého českého národa; Češi a česká politika v habsburské monarchii
- 5.7 Vznik velkých „národních“ států v Německu a v Itálii
- 5.8 Moderní kolonialismus a postupné pronikání evropských civilizačních a kulturních prvků do mimoevropských civilizací a jejich důsledky
- 5.9 Evropské velmoci a jejich soupeření v 19. století; USA v 19. století
- 5.10 Ideové a kulturní proudy 19. století, životní styl a každodenní život

6. Nejnovější dějiny

- 6.1 První světová válka
- 6.2 Ruské revoluce
- 6.3 Poválečná Evropa
- 6.4 Československo 1918-1938
- 6.5 Meziválečné totalitární a autoritativní režimy; demokratické velmoci; světová hospodářská krize
- 6.6 Rozpad versailleského systému, úsilí o kolektivní bezpečnost, válečné konflikty 30. let
- 6.7 Kultura meziválečného období a životní styl
- 6.8 Druhá světová válka, okupované české země, odboj proti okupantům, výsledky druhé světové války
- 6.9 Poválečné Československo 1945-1948
- 6.10 Studená válka, vyspělé demokracie ve 2. polovině 20. století včetně procesu uvolnění a úsilí o sociální stát
- 6.11 SSSR a komunistický blok, Československo pod komunistickou mocí
- 6.12 Třetí svět; proces dekolonizace

- 6.13 Rozklad komunistických režimů a rozpad sovětského mocenského bloku
- 6.14 Rozdělení Československa, Česká republika
- 6.15 Cesta k současnému světu na přelomu 20. a 21. století, globální svět

SPECIFICKÉ CÍLE

Specifické cíle představují konkrétní požadavky ke společné části maturitní zkoušky. Vznikly rozpracováním cílových kompetencí pro příslušné tematické okruhy a jsou formulovány jako výstupní požadavky na znalosti a dovednosti žáků ve společné části maturitní zkoušky. Každý specifický cíl je označen čísly daného tematického okruhu a písmenem příslušné cílové kompetence.

Např. označení I.1. 1AB znamená, že se jedná o tematický celek Pravěk, dílčí část Člověk a základy jeho antropogeneze, první specifický cíl (popsat a objasnit vytváření lidského světa a jeho vztah k přírodnímu prostředí v pravěku) a cílovou kompetenci A i B - tedy jednak znalost faktografie, případně také její použití a aplikování v různých dovednostech.

Specifické cíle v tomto katalogu vycházejí z maximálních možností hodinové dotace výuky dějepisu na středních školách, především na gymnáziích. Cílová struktura katalogu si nečiní nárok vyčerpat plně problematiku středoškolského dějepisu, ale snaží se co nejvíce respektovat realitu odpovědné školní praxe, možnosti učitelů a jejich žáků. Školní část maturitní zkoušky umožní vytvořit celkovou podobu maturitní zkoušky z dějepisu jak z hlediska regionální historie, podle profilu absolventů středních škol, tak podle rozdílného pojetí ústní zkoušky u jednotlivých učitelů a specifických aktivit jednotlivých maturantů, které realizovali v dějepisu během svého studia (projekty, seminární práce atp.). Ve školní části zkoušky budou ověřovány ty cílové kompetence, které jsou nevhodné pro testování.

Specifické cíle jsou východiskem pro tvorbu testových úloh, které bude obsahovat didaktický test. Nejsou pro všechny tematické okruhy rozpracovány rovnoměrně, což znamená, že pro starší období nejsou tak podrobně rozčleněny jako např. pro 20. století. Katalog požadavků chce tímto řešením podtrhnout význam nejnovějších dějin pro hlubší porozumění současnosti a dát školám a učitelům jasně najevo, že nejnovější dějiny je třeba zodpovědně a v souladu s platnými učebními dokumenty vyučovat. Je nepřijatelné unikat ve výuce do starověku a středověku, a to z jakýchkoliv důvodů.

Historické události, jevy a procesy ve specifických cílech nenásledují chronologicky za sebou tak, jak to odpovídá historické skutečnosti. Obvyklá chronologie je záměrně v katalogu porušena, protože za základ rozčleňování témat a k nim příslušejících specifických cílů jsou voleny historické pojmy. Proto např. třicetiletá válka ze 17. století předchází revolucím raného novověku, tedy i revoluci nizozemské ze 16. století.

V následujících specifikacích cílových požadavků používáme vybraná aktivní slovesa. Protože je třeba dodržet jednotnost a srozumitelnost specifických cílů, je dále uvedeno, v jakém smyslu jsou tato slovesa používána:

A Znalost s porozuměním

Použitá slovesa:

Popsat, pojmenovat, objasnit pojem - tím rozumíme historická fakta (jevy, události a procesy) časově zařadit a lokalizovat, objasnit obsah historických pojmů, tedy je určitým způsobem „definovat“. Žák v podstatě jen uvádí znalosti, které si zapamatoval, a to v souvislostech a s porozuměním. Tak prokazuje, že zná obsah historických pojmů a historickou faktografii.

B Aplikace znalostí (uplatňování dovedností) a řešení problémů

Použitá slovesa:

Charakterizovat, objasnit, vybrat z určitého souboru, vysvětlit (souvislosti historických faktů, uvést příčiny, důsledky, podmínky...). To znamená také provést rozbor, doložit, rozčlenit, vyvodit závěry, analyzovat, srovnat, syntetizovat, interpretovat - tím rozumíme využít znalostí historické faktografie při různých aplikacích, tedy s historickými fakty pracovat, uplatňovat dovednosti a řešit problémové úlohy.

C Kritické posouzení

Použitá slovesa:

Posoudit, provést kritiku, uvést klady a zápory, zdůvodnit, zhodnotit - tím rozumíme, že žák má historická fakta a souvislosti mezi nimi posoudit, provést jednoduchou kritiku zdroje informací o historii, zdůvodnit pravdivost určitého výroku atp.

Ve vyšších úrovních cílových kompetencí (v rovině B a C) se předpokládá, že žák bude používat znalostí s porozuměním, tedy že uplatní při řešení testové úlohy i kompetence z oblasti A.

Je-li ke specifickému cíli přiřazena např. kompetence AB, znamená to, že budou k tomuto specifickému cíli tvořeny jak úlohy na pouhou znalost faktografie, tak i testové úlohy, kde žák musí uplatnit různé intelektové dovednosti. Pro lepší přehlednost již není uváděna úvodní formulace „Žák dovede“.

1. Pravěk

1.1 Člověk a základy jeho antropogeneze

- 1.1.1AB popsát a objasnit vytváření „lidského světa“ a jeho vztah k přírodnímu prostředí v pravěku
- 1.1.2B objasnit nerovnoměrnost historického vývoje v pravěku

1.2 Paleolitické kultury

- 1.2.1A charakterizovat způsob života paleolitických lidí, jejich materiální kulturu a dnešní představy o jejich duchovní kultuře

1.3 Neolit

- 1.3.1AB vysvětlit podstatu a význam neolitické revoluce
- 1.3.2B charakterizovat materiální a duchovní kulturu neolitických lidí

1.4 Doba bronzová a železná

- 1.4.1AB popsát a charakterizovat dobu bronzovou a železnou, zhodnotit význam objevu získávání a zpracování kovů
- 1.4.2AB popsát a charakterizovat keltskou civilizaci na českém území

2. Starověk

2.1 Starověké asijské zemědělské civilizace

- 2.1.1AB popsát a charakterizovat materiální a duchovní kulturu starověkých civilizací v Číně a Indii, civilizací na Blízkém východě, včetně židovské civilizace a izraelského království, také zhodnotit vliv těchto civilizací na evropskou tradici

2.2 Starověký Egypt a Mezopotámie

- 2.2.1AB popsát a charakterizovat stát, strukturu společnosti, materiální a duchovní kulturu starověkého Egypta a Mezopotámie; doložit egyptskou kulturu v evropské tradici

- 2.3 Egejská oblast, antické Řecko a helénistický svět**
- 2.3.1A popsat krétskou a mykénskou kulturu a její přínos
 2.3.2AB popsat a charakterizovat „homérskou společnost“
 2.3.3AB popsat a objasnit vznik polis, aristokratické formy vlády, ranou tyranis, oligarchii a demokracii
 2.3.4AB popsat a vysvětlit řeckou kolonizaci a vyvodit z ní závěry
 2.3.5A popsat řeckou kulturu – řeckou mytologii, stavitelství, výtvarné umění a životní styl
 2.3.6B vysvětlit politické dějiny Řecka
 2.3.7AB popsat a vysvětlit makedonskou nadvládu, vytvoření jednotné říše, popsat rozpad říše a tzv. nástupnické státy
 2.3.8C posoudit význam řecké kultury pro formování kultury evropské
- 2.4 Etruská kultura a počátky Říma, římská republika a císařství**
- 2.4.1A popsat etruskou kulturu a počátky Říma
 2.4.2AB popsat a charakterizovat římskou společnost a její složení, ranou římskou republiku a její instituce
 2.4.3AB popsat a charakterizovat římskou materiální a duchovní kulturu
 2.4.4A popsat expanzi Říma ve Středomoří
 2.4.5AB popsat a rozpoznat příčiny a průvodní znaky krize římské republiky a vysvětlit vznik císařství
 2.4.6AB popsat a charakterizovat principát a kulturu v době principátu
 2.4.7A popsat budování římského impéria, systém jeho správy a proces romanizace
 2.4.8AB popsat a objasnit politickou a hospodářskou krizi římského impéria a nápor tzv. „barbarských kmenů“
- 2.5 Antická kultura, vznik křesťanství, zánik antického světa**
- 2.5.1AB popsat a vysvětlit vznik a šíření křesťanství, význam bible, základy křesťanského učení, vztah křesťanství a státu a proměny tohoto vztahu
 2.5.2AC posoudit význam antické kultury pro kulturu evropskou
 2.5.3AB popsat a charakterizovat dominát, společenskou a hospodářskou situaci impéria; vysvětlit zánik antického světa
- 2.6 Formování nového etnického obrazu Evropy**
- 2.6.1A popsat pohyb barbarských civilizací („stěhování národů“)
 2.6.2AB popsat a charakterizovat judaismus, vysvětlit, jak se Židé rozptýlili po Evropě a po světě
- 3. Středověk**
- 3.1 Byzantská říše a východní kulturní okruh**
- 3.1.1AB popsat a charakterizovat byzantskou společnost, její kulturu a úlohu byzantského státu ve středověké Evropě
 3.1.2A popsat vznik a charakter ortodoxní církve
 3.1.3AB popsat a vysvětlit vznik a kulturu Kyjevské Rusi a států na Balkáně
- 3.2 Západní kulturní okruh a francká říše**
- 3.2.1AB popsat a charakterizovat západní kulturní okruh a říši franckou v 5. až 9. století
- 3.3 Vznik a vývoj evropských států - Francie, Anglie, Itálie; Normané**
- 3.3.1AB popsat a vysvětlit vznik a vývoj evropských státních útvarů - Anglie, Francie, normanských států a států na Apeninském poloostrově
- 3.4 Střední Evropa - Sámova říše, Velká Morava, polský stát, uherský stát, Svatá říše římská; počátky českého státu**
- 3.4.1AB popsat a objasnit vznik států ve střední Evropě (Sámova říše, Velká Morava, polský a uherský stát) charakterizovat kulturu a společnost doby velkomoravské
 3.4.2B vysvětlit pojem Svatá říše římská, charakterizovat mocenské a politické poměry v říši
 3.4.3AB vysvětlit pojem Svatá říše římská, charakterizovat mocenské a politické poměry v říši
 3.4.4AB popsat a objasnit vznik a vývoj raně středověkého českého státu
- 3.5 Raně středověká společnost; katolická církev a úloha papežství**
- 3.5.1AB popsat a objasnit konstituování katolické církve
 3.5.2AB popsat a vysvětlit charakter raně středověké společnosti
- 3.6 Arabská říše a islám**
- 3.6.1A popsat arabský svět a islámskou kulturu
 3.6.2B srovnat islámský a křesťanský svět
- 3.7 Společnost vrcholného středověku; středověká agrární revoluce, urbanizace a kolonizace, obchod a řemesla**
- 3.7.1AB popsat a vysvětlit agrární revoluci, urbanizaci a kolonizaci; srovnat raně středověké a vrcholně středověké zemědělství; popsat rozvoj a charakter obchodu a řemesel
 3.7.2AB popsat a vysvětlit skladbu středověkého obyvatelstva a vznik rodové šlechty včetně počátků emancipace šlechty a měst
- 3.8 Český stát a střední Evropa ve vrcholném středověku**
- 3.8.1AB popsat a charakterizovat vnitřní poměry českého státu ve vrcholném středověku a jeho zahraniční politiku
 3.8.2A popsat poměry v sousedních státech (polský, uherský stát) v době vrcholného středověku
- 3.9 Střetávání křesťanské Evropy s jinými kulturami**
- 3.9.1AB popsat a vysvětlit expanzi středověké Evropy a její důsledky (křížové výpravy)
 3.9.2A popsat arabskou kulturu na Pyrenejském poloostrově a objasnit reconquistu
 3.9.3AB popsat a objasnit ohrožení Evropy nájedzy z jihovýchodu a východu, popsat pronikání Turků z Malé Asie na Balkán
 3.9.4A popsat osvobození ruských knížectví z tatarské nadvlády
- 3.10 Krize 14. století, kacířská hnutí**
- 3.10.1AB popsat a objasnit projevy krize pozdně středověké společnosti
 3.10.2AB popsat a charakterizovat stav církve ve 14. století a nápravné snahy, viklefství, husitismus, chiliasmus a kacířské sekty

- 3.11 Svatá říše římská za Lucemburků a Habsburků**
- 3.11.1AB popsat a objasnit politiku Lucemburků ve Svaté říši římské a habsburskou středoevropskou politiku
- 3.12 Český stát za vlády lucemburské dynastie, husitství a česká reformace, český stát v době poděbradské**
- 3.12.1AB popsat a vysvětlit lucemburskou rodovou politiku v českých zemích za Jana Lucemburského a Karla IV.
- 3.12.2B vysvětlit Husův střet s církví
- 3.12.3AB popsat a objasnit husitskou revoluci (proudy v husitství, program, průběh revoluce včetně husitských válek, výsledky a ohlasy revoluce), charakterizovat začlenění husitství do reformace a vysvětlit rozdílné hodnocení husitství v historiografii
- 3.12.4AB popsat a vysvětlit úpadek lucemburské moci za Václava IV. a za Zikmunda
- 3.12.5BC charakterizovat kulturu doby lucemburské a posoudit její význam
- 3.12.6AB popsat a charakterizovat dobu poděbradskou
- 3.12.7AB popsat a vysvětlit učení Petra Chelčického, popsat vznik a vývoj jednoty bratrské
- 3.13 Vztahy mezi středověkými evropskými státy**
- 3.13.1AB popsat a vysvětlit soupeření Anglie a Francie a charakterizovat stoletou válku
- 3.13.2A popsat vznik španělského království
- 3.14 Životní styl a kultura středověku**
- 3.14.1AB popsat a charakterizovat kulturu, životní styl a projevy každodenního života v raném, vrcholném a pozdním středověku
- 4. Raný novověk**
- 4.1 Renesance, humanismus, reformace**
- 4.1.1AB popsat a vysvětlit pojmy renesance a humanismus; charakterizovat renesanci jako vývojovou periodu a projevy renesance v různých evropských zemích, rozpoznat znaky renesančního umění
- 4.1.2AB popsat a objasnit kořeny evropské reformace; vysvětlit průběh reformace a činnost jejích předních osobností
- 4.2 Zámořské objevy**
- 4.2.1A popsat pronikání Evropanů na mimoevropská území
- 4.2.2AB popsat a objasnit příčiny objevných plaveb a posoudit jejich následky jak pro Evropu, tak pro objevené země a jejich kulturu
- 4.3 Raně novověký stát a společnost (stavovská monarchie, absolutistický stát, počátky parlamentarismu)**
- 4.3.1AB popsat a charakterizovat raně novověký stát - stavovskou monarchii, absolutistický stát a počátky parlamentarismu
- 4.3.2A popsat změny v hospodářství a ve společnosti od počátku 16. století a vysvětlit příslušné pojmy
- 4.3.3B srovnat panovnický a osvěcenský absolutismus, obecně charakterizovat reformy osvěcenských panovníků

- 4.4 Nové mocenské poměry v Evropě**
- 4.4.1A uvést příčiny mocenského vzestupu habsburského rodu, popsat habsburskou celoevropskou politiku
- 4.4.2A popsat politické rozdělení Evropy na katolický a reformační blok na konci 16. století a v předvečer třicetileté války
- 4.4.3B objasnit nerovnoměrnost historického vývoje v raně novověké Evropě
- 4.5 Český stát jako součást jagellonské středoevropské a habsburské celoevropské politiky**
- 4.5.1AB popsat a vysvětlit politické, hospodářské, sociální a náboženské poměry v Českém království v poslední čtvrtině 15. a v 16. století za Jagellonců a Habsburků
- 4.5.2AB popsat a objasnit úsilí prvních Habsburků na českém trůně o jednotnou centralizovanou monarchii
- 4.5.3AB popsat a charakterizovat českou renesanční kulturu
- 4.5.4AB popsat a charakterizovat český stát v době baroka a v předosvěcenském období
- 4.5.5AB popsat a charakterizovat osvěcenský absolutismus za Marie Terezie a Josefa II., vysvětlit, jak se dotkly reformy osvěcenského absolutismu českého státu a jak se odrazilily ve společnosti
- 4.6 Třicetiletá válka**
- 4.6.1A popsat průběh třicetileté války v Evropě a v Českém království
- 4.6.2B objasnit „českou otázku“ ve třicetileté válce
- 4.6.3AB popsat a vysvětlit politické, hospodářské, sociální a kulturní poměry v Českém království ve druhé polovině 17. a na počátku 18. století
- 4.6.4AB popsat a charakterizovat vestfálské mírové smlouvy včetně výsledků a důsledků třicetileté války
- 4.7 Vývoj evropských velmocí (Francie, Anglie, Rakousko, Prusko, Rusko) v období raného novověku**
- 4.7.1AB popsat a objasnit počátky absolutismu v Evropě v 16. století (Anglie a Francie); charakterizovat absolutismus ve Francii včetně merkantilismu a francouzskou zahraniční politiku
- 4.7.2A popsat soupeření Anglie a Nizozemí o převahu ve světovém obchodu
- 4.7.3AB popsat a objasnit změny v Rusku v 16. století; charakterizovat Rusko v době Petra I., Petrovy reformy a situaci v Rusku za Kateřiny II.
- 4.7.4A popsat vzestup pruského státu za hohenzollernské dynastie v 18. století včetně reformy Fridricha II. a válek, do nichž se Prusko zapojilo
- 4.7.5AB popsat a vysvětlit specifický vývoj Polska a jeho dělení mezi velmoci
- 4.7.6AB popsat habsburskou monarchii v 17. a 18. století, vnitřní a zahraniční politiku a směřování státu k absolutismu, vysvětlit význam pragmatické sankce Karla VI.
- 4.8 Revoluční období raného novověku**
- 4.8.1A,B popsat a vysvětlit příčiny a průběh nizozemské revoluce
- 4.8.2AB popsat a objasnit společenskou krizi v Anglii za Stuartovců, občanskou válku včetně období republiky a další vývoj ke konstituční monarchii
- 4.8.3B srovnat vliv anglické revoluce 17. století a pozdější Velké francouzské revoluce

- 4.9 Zrod moderní vědy a filosofie v 16.-18. století**
- 4.9.1B popsat změny, které nastaly ve vědě a filosofii na počátku novověku
- 4.10 Myšlení a kultura raného novověku**
- 4.10.1AB popsat a charakterizovat barokní kulturu a její projevy
- 4.10.2AB popsat a charakterizovat českou barokní kulturu a její projevy
- 5. Novověk**
- 5.1 Osvícenství. Velká francouzská revoluce**
- 5.1.1AB popsat a charakterizovat osvícenskou filosofii, pronikání osvícenství do Evropy a ukázat vliv osvícenství
- 5.1.2AB popsat a analyzovat situaci ve Francii v předvečer Velké francouzské revoluce
- 5.1.3AB popsat průběh Velké francouzské revoluce; charakterizovat jednotlivé etapy revoluce, revoluční program a osobnosti revoluce
- 5.1.4C posoudit význam a vliv Velké francouzské revoluce
- 5.2 Napoleonská Francie; napoleonské války**
- 5.2.1AB popsat a objasnit charakter napoleonské vlády, napoleonských válek, příčiny Napoleonovy porážky a uspořádání Evropy po napoleonských válkách; vliv napoleonských válek na české země
- 5.3 Americký boj a nezávislost**
- 5.3.1A popsat proces vzniku USA
- 5.3.2B charakterizovat Prohlášení nezávislosti a americkou ústavu
- 5.3.3C zhodnotit význam vzniku USA
- 5.3.4A popsat boj za nezávislost v Latinské Americe
- 5.4 Modernizace společnosti - průmyslová revoluce, vznik občanské společnosti a její principy, pojem ústavy; revoluce jako nástroj politické přeměny**
- 5.4.1AB popsat a vysvětlit proces modernizace včetně změn ve výrobě a ve vědě i postupnou demokratizaci společnosti
- 5.4.2AB popsat a objasnit vývoj ke konstitucionalismu a rozvoj občanské společnosti; vznik a principy občanské společnosti v českých zemích
- 5.4.3AB popsat a objasnit revoluce v Evropě a v českých zemích, hlavně revoluci 1848, jako nástroj politické přeměny společnosti
- 5.5 Změny sociální struktury evropské a evropeizované společnosti**
- 5.5.1A popsat změny v sociální struktuře společnosti a jejich příčiny i důsledky v evropské a evropeizované společnosti včetně sociálních problémů
- 5.5.2AB popsat a vysvětlit sociální hnutí v souvislosti s ideologiemi nabízejícími řešení společenských problémů
- 5.6 Národní hnutí 19. století a nacionalismus včetně utváření novodobého českého národa, Češi a česká politika v habsburské monarchii**
- 5.6.1B na konkrétních příkladech rozlišit nacionalismus, zemské a státní vlastenectví a odlišit agresivní a obranné rysy nacionalismů
- 5.6.2AB popsat a charakterizovat národní hnutí 19. století, a to především v habsburské monarchii
- 5.6.3A popsat proces konstituování novodobého českého národa i jeho politické reprezentace včetně vývoje české politiky v druhé polovině 19. století
- 5.6.4AB popsat a objasnit česko-německé vztahy v 19. století a na počátku 20. století a jejich vývoj
- 5.6.5AC popsat a posoudit důsledky rakousko-uherského vyrovnání pro neněmecké a nemadarské národy monarchie
- 5.7 Vznik velkých „národních“ států v Německu a v Itálii**
- 5.7.1AB popsat a vysvětlit způsob sjednocení Německa a jeho důsledky
- 5.7.2A popsat vznik „národního“ státu v Itálii
- 5.8 Moderní kolonialismus a postupné pronikání evropských civilizačních a kulturních prvků do mimoevropských civilizací**
- 5.8.1AB popsat proces moderního kolonialismu; vysvětlit moderní kolonialismus a jeho důsledky, určit mimoevropská ohniska koloniálních konfliktů a bojů za národní osvobození
- 5.9 Evropské velmoci a jejich soupeření v 19. století; USA v 19. století**
- 5.9.1AB popsat a charakterizovat politický, ekonomický a sociální vývoj v USA v 19. století včetně rasové problematiky indiánského a černošského etnika a přistěhovalectví z Evropy; vysvětlit důsledky války Severu proti Jihu
- 5.9.2AB popsat a vysvětlit politiku Svaté aliance
- 5.9.3AB popsat a charakterizovat evropské velmoci a jejich vzájemné vztahy ve 2. polovině 19. století, zdůvodnit výsadní postavení Velké Británie
- 5.9.4A popsat politické, ekonomické a sociální poměry v Rusku v 19. století, ruskou zahraniční politiku; revoluční pokusy o provedení změn v Rusku
- 5.9.5AB popsat a vysvětlit mezinárodní vztahy v předvečer první světové války
- 5.10 Ideové a kulturní proudy 19. století, životní styl a každodenní život**
- 5.10.1A objasnit pojmy liberalismus, konzervatismus, socialismus, marxismus, bolševismus, radikalismus, utopismus, demokracie
- 5.10.2AB popsat a charakterizovat umělecké směry a slohy 19. století a přelomu 19. a 20. století
- 5.10.3AB popsat a charakterizovat životní styl v českých zemích v jeho proměnách; popsat projevy každodenního života
- 6. Nejnovější dějiny**
- 6.1 První světová válka**
- 6.1.1A popsat příčiny a průběh první světové války
- 6.1.2AB popsat a vysvětlit vliv války na vojáky na frontách i civilisty v zázemí
- 6.1.3AB popsat a objasnit vztah mezi stupněm rozvoje vědy a techniky a ničivou silou války
- 6.1.4AB popsat a charakterizovat první československý odboj a vysvětlit jeho význam pro vznik samostatného Československa
- 6.1.5AB popsat a vysvětlit výsledky války

- 6.2 Ruské revoluce**
- 6.2.1AC popsat situaci v Rusku a ruské revoluce; zhodnotit význam ruských revolucí
- 6.3 Poválečná Evropa**
- 6.3.1AB popsat poválečnou Evropu a vysvětlit versailleský systém včetně jeho selhání v meziválečném období
- 6.4 Československo 1918-1938**
- 6.4.1AB popsat a vysvětlit vznik republiky v r. 1918
- 6.4.2A popsat rozsah státu, jeho hranice, národnostní složení obyvatelstva a politický systém
- 6.4.3BC zhodnotit význam vzniku samostatného a demokratického československého státu pro Čechy a Slováky i důsledky vzniku Československa pro národnostní menšiny
- 6.4.4B objasnit demokratický charakter a politickou kulturu první Československé republiky
- 6.4.5B charakterizovat vědecké, společenské a politické působení Tomáše G. Masaryka
- 6.4.6AB popsat a vysvětlit základní vnitrostátní, zahraničněpolitické a mezinárodní problémy meziválečného Československa
- 6.4.7BC kriticky posoudit národnostní problémy Československa a možné způsoby jejich řešení
- 6.4.8A popsat ekonomiku státu, sociální skladbu obyvatelstva, sociální politiku státu a vliv hospodářské krize z konce 20. a z počátku 30. let na obyvatelstvo a na stabilitu republiky
- 6.4.9BC charakterizovat mezinárodní a vnitřní síly, které ohrožovaly demokratický charakter státu a nakonec i jeho existenci; posoudit podíl domácích radikálních pravicových a nacionalistických politických sil na zániku první republiky
- 6.4.10B na základě předložených kritérií (např. výsledků voleb) určit politický vliv významných politických uskupení v Československu
- 6.4.11A popsat politiku československých komunistů v meziválečném období v souvislosti s ideologií Třetí internacionály
- 6.4.12AC popsat a zhodnotit důsledky rozhodnutí mezinárodní konference v Mnichově
- 6.4.13B srovnat první a druhou republiku
- 6.4.14AB popsat a charakterizovat kulturu v první republice včetně kultury menšin
- 6.5 Meziválečné totalitární systémy a autoritativní režimy; demokratické velmoci; světová hospodářská krize**
- 6.5.1A určit základní problémy Výmarské republiky a popsat cestu nacistů k moci v Německu
- 6.5.2AB popsat a charakterizovat fašismus, nacistickou ideologii a nacistický totalitarismus
- 6.5.3A popsat komunistickou diktaturu v Sovětském svazu ve 20. a 30. letech a její projevy včetně stalinské ideologie
- 6.5.4B odlišit státy demokratické a státy s totalitárními a autoritativními režimy
- 6.5.5AC popsat projevy světové hospodářské krize a posoudit hospodářské, sociální a politické důsledky krize
- 6.6 Rozpad versailleského systému, úsilí o kolektivní bezpečnost, válečné konflikty 30. let**
- 6.6.1AB popsat a vysvětlit rozpad versailleského systému
- 6.6.2AC popsat a posoudit politiku západních demokracií, úsilí o kolektivní bezpečnost, politiku nacistického Německa a SSSR
- 6.6.3AB popsat válečné konflikty 30. let, vysvětlit jejich příčiny a výsledky
- 6.7 Kultura meziválečného období**
- 6.7.1B určit významné osobnosti vědy a kultury v meziválečném období a oblast jejich tvorby
- 6.8 Druhá světová válka, okupované české země, odboj proti okupantům, výsledky druhé světové války**
- 6.8.1A popsat vznik Protektorátu Čechy a Morava a postavení tohoto útvaru ve vztahu k Třetí říši
- 6.8.2AB popsat a vysvětlit příčiny druhé světové války a válečné cíle osy Berlín-Rím-Tokio a protihitlerovské koalice
- 6.8.3A popsat průběh války v jejích klíčových událostech na evropských i mimoevropských bojištích včetně porážky fašistického bloku a osvobození
- 6.8.4AB popsat a vysvětlit válečné zločiny, situaci vojáků na frontách a civilního obyvatelstva v zázemí
- 6.8.5AB popsat a objasnit persekuci českého národa, vysvětlit konečné záměry a cíle nacistů vzhledem k území protektorátu a tam žijícímu obyvatelstvu
- 6.8.6A vysvětlit pojmy diaspora, pogrom, ghetto, šoa, holocaust a konečné řešení židovské otázky, popsat holocaust Židů a Romů
- 6.8.7AB popsat a charakterizovat druhý odboj v jeho složce zahraniční a domácí, politické a vojenské; objasnit pojem kolaborace
- 6.8.8AB popsat a určit charakter režimu ve Slovenské republice v letech 1939-1945
- 6.8.9A popsat závěry ujednání spojeneckých konferencí představitelů protihitlerovské koalice
- 6.8.10C kriticky posoudit důsledky války a poválečné uspořádání
- 6.9 Poválečné Československo 1945-1948**
- 6.9.1A popsat strukturu politické moci v poválečném Československu a výsledky voleb roku 1946 včetně přípravy komunistů na převzetí moci a jeho uskutečnění
- 6.9.2AB popsat a objasnit zahraniční politiku poválečného Československa a posoudit prostor pro její tvorbu
- 6.9.3AB popsat a objasnit řešení německé otázky a likvidaci následků války
- 6.10 Studená válka, vyspělé demokracie ve druhé polovině 20. století včetně procesu uvolnění a úsilí o sociální stát**
- 6.10.1B charakterizovat studenou válku
- 6.10.2A popsat situaci v západní Evropě v poválečném období
- 6.10.3AB popsat a vysvětlit politický vývoj v USA, ve Velké Británii, ve Francii a ve SRN
- 6.10.4AB popsat, rozčlenit a vysvětlit ekonomický a sociální vývoj ve vyspělých demokratických zemích od 50. let až do dob zániku bloků včetně úsilí o sociální stát
- 6.10.5AB popsat a objasnit proces západoevropské integrace
- 6.11 SSSR a komunistický blok, Československo pod komunistickou mocí**
- 6.11.1AB popsat a objasnit sovětizaci a unifikaci sovětského bloku; popsat ekonomické a sociální problémy sovětského bloku a způsoby jejich řešení
- 6.11.2AB popsat, rozčlenit a vysvětlit politický vývoj sovětského bloku od studené války po jeho rozpad

- 6.11.3AB popsat a vysvětlit charakter komunistických režimů a protikomunistickou rezistenci, především v Československu
- 6.11.4B srovnat nacistický a stalinistický totalitarismus
- 6.11.5AB popsat, rozčlenit a vysvětlit vývoj komunistického režimu v Československu včetně procesu demokratizace na konci 60. let a následující tzv. normalizace

6.12 Třetí svět, proces dekolonizace

- 6.12.1AB rozčlenit „třetí svět“ a popsat proces dekolonizace; charakterizovat jednotlivé typy politických režimů v rozvojových zemích, politické, hospodářské a sociální problémy třetího světa, popsat ohniska konfliktů
- 6.12.2AB popsat a charakterizovat hnutí nezúčastněných v mezinárodních vztazích; vysvětlit vnitřní vývoj Číny a její současné postavení
- 6.12.3AB popsat izraelsko-arabský konflikt a vysvětlit jeho příčiny

6.13 Rozklad komunistických režimů a rozpad sovětského mocenského bloku

- 6.13.1AB popsat a vysvětlit příčiny a posoudit důsledky zhroutení komunistických režimů v Evropě a v Československu i způsob provedení politické změny
- 6.13.2B vysvětlit význam helsinské Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě

6.14 Rozdělení Československa, Česká republika

- 6.14.1AB popsat a charakterizovat politický a hospodářský vývoj Československa od konce 60. let vzhledem k odlišnostem v ČSR a SSR; popsat politickou a ekonomickou situaci v Československu na počátku 90. let; popsat rozdělení státu

6.15 Cesta k současnému světu na přelomu 20. a 21. století, globální svět

- 6.15.1A popsat rozvoj vědy, vzdělanosti, techniky a technologie ve 20. století
- 6.15.2AB popsat a charakterizovat soudobý svět v době zániku bloků; popsat specifika vývoje v Africe, v Indii a v Číně, popsat globální problémy soudobého světa a jejich projevy; vysvětlit klady a zápory globalizačních tendencí

CHARAKTERISTIKA SPOLEČNÉ ČÁSTI MATURITNÍ ZKOUŠKY

Společná část maturitní zkoušky bude probíhat formou písemného didaktického testu tvořeného uzavřenými úlohami různého typu i úlohami otevřenými. u otevřených úloh však půjde jen o typ úlohy se stručnou odpovědí. Test bude trvat 120 minut a charakterizují jej následující specifikační tabulky. První tabulka obsahuje procentuální zastoupení cílových kompetencí v testu z dějepisu:

Cílové kompetence	%
A Znalost s porozuměním	55 - 65
B a C Aplikace znalostí a řešení problémů, hodnotící posouzení	35 - 45

Druhá tabulka uvádí zastoupení jednotlivých historických období v maturitním testu:

Tematické okruhy	%
1. a 2. Pravěk a Starověk	10 - 15
3. Středověk	15 - 20
4. Raný novověk	15 - 20
5. Novověk	20 - 25
6. Nejnovější dějiny	25 - 30

Vyšší zastoupení moderních dějin je voleno záměrně, aby katalog podtrhl význam porozumění moderním dějinám pro lepší pochopení naší současnosti. Autoři katalogu se netají záměrem přispět tímto řešením k tomu, aby byla ve školách věnována moderním dějinám taková pozornost, jak si zasluhují a jak to předepisují platné učební dokumenty.

PŘÍKLADY TESTOVÝCH ÚLOH

Obsahem této kapitoly jsou ukázky různých typů testových úloh k vybraným specifickým cílům. Jejich zastoupení necharakterizuje strukturu testu a nelze je považovat za příklad kompletně sestavené určité části testu pro společnou část maturitní zkoušky.

Před textem každé testové úlohy jsou uvedeny kódy jejího zařazení do struktury tematických okruhů, specifických cílů a cílových kompetencí. Testové úlohy jsou tvořeny buď na části jednotlivých specifických cílů, nebo na celé jednotlivé specifické cíle a také na skupiny specifických cílů. Některé uvedené úlohy jsou uzavřené typu s výběrem z nabízených odpovědí, jiné jsou otevřené, a to se stručnou odpovědí. Autorské řešení je označeno za úlohou kurzívou.

- Testová úloha ke specifickému cíli 6.4.5B **Masaryk je pro nás symbolem demokracie. Rozhodněte, které výroky odpovídají Masarykovým názorům a které ne:**
- (a) Hybnou silou dějin jsou materiální poměry výroby, tj. vlastnictví výrobních prostředků a přivlastňování produktů výroby. Výrobní poměry také vytvářejí sobě odpovídající formy myšlení a víry, práva, politiky, společenského rozčlenění, kultury a tyto formy rozbíjejí, jestliže jim již neodpovídají. Kolem ovládnutí výrobních poměrů se točí veškeré dosavadní dějiny v podobě bojů národů a mas.
ANO - NE
- (b) Národy jsou přirozenou organizací lidstva... Bude-li v Evropě posílána demokracie, pak potlačování národa národem není možné; demokratická svoboda umožňuje samostatnost i národům malým.
ANO - NE
- (c) Musíme znát své síly a realisticky je odhadnout; můžeme a musíme si brát příklad nejen z národů malých, ale i z národů velkých, avšak nesmíme své vzory nepromyšleně napodobovat, musíme mít svůj promyšlený program a za ním jít důsledně a odhodlaně. Musíme stále usilovat o zvýšení naší vnitřní síly, jak nám to formuloval Havlíček.
ANO - NE
- (d) Naši demokracii stačí jen instituce, úřednictvo a vojsko. Není tedy třeba starat se o demokratickou výchovu občanů a občanek a o demokratickou výchovu ve školách... Co se žen týče, neměly by vstupovat do veřejného života vůbec. Veřejný život je vyhrazen mužům. Ženy se mají starat o děti a o spořádaný domov; proto ani nemají zapotřebí vyššího vzdělání.
ANO - NE

- (e) Když jsem srovnával nás s Amerikou, řekl jsem si, že nemáme dynastii, nemáme národní šlechtu, nemáme tradici starého militaristického vojska a nemáme církev politicky tak uznávanou, jako ji uznávaly státy staré, zejména absolutistické, caristické, teokratické. Již proto náš obnovený stát musí být demokratickou republikou, a ty důvody u mne, vedle pozitivní hodnoty republiky a demokracie, spolurozhodovaly o formě našeho státu.

ANO - NE

Správné řešení: (a) - ne, (b) - ano, (c) - ano, (d) - ne, (e) - ano

- Testová úloha ke specifickému cíli 6.4.2A
Které tvrzení o tzv. Pětce je pravdivé?

Tzv. politická "Pětka" byla za první Republiky československé tvořena:

- (a) představiteli avantgardních umělců, kteří se zapojili do vysoké politiky, aby ovlivnily sociální politiku státu
(b) skupinou pěti hlavních opozičních politiků ze stran národnostních menšin, která usilovala o změnu postavení menšin
(c) představiteli pěti hlavních státotvorných stran, kteří koordinovali spolupráci svých stran v parlamentu
(d) skupinou vlivných osobností z okruhu přátel presidenta Masaryka, kteří tvořili debatní kroužek

Správné řešení: (c)

- Testová úloha ke specifickému cíli 6.3.1AB
Které státy tvořily obranný pakt Malá dohoda?

- 1.....
2.....
3.....

Správné řešení: Československo, Rumunsko, Jugoslávie

- Testová úloha ke specifickému cíli 6.4.9BC
Které tvrzení o českém fašismu v letech 1918-1938 neodpovídá skutečnosti?

Čeští fašisté:

- (a) hlásali antisemitismus a antikomunismus.
(b) usilovali o politickou moc ve státě a o nové zákony.
(c) usilovali o omezení práv menšin v Československu.
(d) získali ve volbách 1936 vítězství díky voličům z řad Čechů.

Správné řešení: (d)

- Testová úloha ke specifickým cílům 3.14.1AB, 4.10.1AB

Charakterizujte gotický a barokní sloh na základě následujících tvrzení. Příslušná čísla tvrzení zapište do tabulky:

- Sloh vznikl ve Francii a rozšířil se do Anglie, Německa a dále do Itálie, Španělska, severní a střední Evropy.
- Sloh vznikl v Itálii, odtud se šířil do Evropy a ovládl její kulturu v 17. a 18. století.
- Vlašská (italská) podoba tohoto slohu je dynamická, plná citů a snaží se působit na člověka.
- Charakteristickým znakem staveb je žebrová klenba.
- Charakteristické jsou křivky a zakřivené plochy, střídání světla a stínu.
- V architektuře tohoto slohu je oblouk nahoře zalomený, stavby budí dojem lehkosti a vzrůsnosti.
- Boční tlak staveb zachycuje opěrný systém.
- Větší prostory staveb často uzavírá kopule.
- Okna jsou často opatřena barevnou vitráží.
- Stavby mají vně i uvnitř štukatérskou výzdobu.
- Příznačnou stavbou tohoto slohu byly katedrály, stavěly se i městské domy a hrady.

GOTICKÝ SLOH
Tvrzení číslo:
BAROKNÍ SLOH
Tvrzení číslo:

*Správné řešení: gotický sloh: výroky číslo 1, 4, 6, 7, 9, 11
barokní sloh: výroky číslo 2, 3, 5, 8, 10*

- Testová úloha ke specifickému cíli 6.11.4AB
Které z těchto dvou tvrzení o vstupu vojsk Varšavské smlouvy do Československa 21. srpna 1968 odpovídá oficiálnímu hodnocení této události v době tzv. normalizace?

- výrok:** Vstup spojeneckých vojsk pěti socialistických zemí do Československa byl aktem internacionální solidarity, který odpovídal jak společným zájmům československých pracujících, tak mezinárodní dělnické třídy, socialistického společenství a třídním zájmům světového komunistického hnutí.
- výrok:** Vstup vojsk zemí Varšavské smlouvy do Československa odporoval mezinárodnímu právu a porušoval suverenitu Československa. Byl okupací země namířenou proti československému obyvatelstvu a jeho zájmům vytvořit demokratičtější podobu socialistického režimu. Vážně poškodil mezinárodní komunistické hnutí a prohloubil jeho rozkol.

Oficiálnímu hodnocení z doby tzv. normalizace odpovídá výrok číslo

Správné řešení: výrok číslo 1

- Testová úloha z dějin starověku ke specifickým cílům 2.1.1AB, 2.2.1AB, 2.5.2C
K jednotlivým druhům starověkých písem v tabulce dopište podle jejich ukázek příslušná čísla.

PÍSMO	ČÍSLO UKÁZKY
egyptské písmo (hieroglyfy)	
klínové písmo	
čínské znakové písmo	
řecká abeceda	
latinka	
hebrejské písmo (užívané dodnes)	

<p>1</p> 	<p>2</p>
<p>3</p> 	<p>4</p>
<p>5</p> 	<p>6</p>

(převzato z Augusta – Honzák: Jak se žilo ve starověku, str. 80)

Správné řešení: egyptské písmo - 2, klínové písmo - 4, čínské znakové písmo - 6, řecká abeceda - 5, latinka - 3, hebrejské písmo - 1

- Testová úloha ke specifickému cíli 2.4. 4A, případně 2.4.7A
Z malého území ovládaného Římem se v průběhu několika staletí stalo velké impérium. Uspořádejte chronologicky jednotlivé etapy postupného územního rozšiřování římské říše.

Řím postupně ovládl:

- (a) Kartágo
- (b) Británii
- (c) Zaalpskou Galii
- (d) Latium
- (e) Apeninský poloostrov

Správné řešení: (d), (e), (a), (c), (b)

- Testová úloha ke specifickému cíli 6.8.7AB
Co se rozumí kolaborací za protektorátu?

Kolaborací se rozumí:

- (a) spolupráce některých Čechů s německými okupanty.
- (b) zvláštní způsob pracovní činnosti v protektorátním průmyslu.
- (c) spolupráce domácího odboje s odbojem zahraničním.
- (d) nucené pracovní nasazení občanů protektorátu v německé říši.

Správné řešení: (a)

- Testová úloha ke specifickému cíli 6.8.9A
V únoru 1945 se uskutečnila mezinárodní konference v Jaltě. Která tvrzení o této konferenci neodpovídá skutečnosti?

Státníci, kteří se sešli na konferenci v Jaltě,

- (a) byli J. V. Stalin, F. D. Roosevelt a W. Churchill.
- (b) jednali o rozmístění jaderných zbraní v Evropě.
- (c) byli představiteli protihitlerovské koalice.
- (d) stanovili, kam až měly dospět jejich armády.

Správné řešení: (b)

LITERATURA

Seznam učebnic a učebních textů s platnou schvalovací doložkou MŠMT pro střední školy podle věstníku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, LV / 12, prosinec 1999:

Harna, J. - Fišer, R.: Dějiny českých zemí I., Praha, Fortuna 1995

Harna, J. - Fišer, R.: Dějiny českých zemí II., Praha, Fortuna 1998

Souček, J.: Dějiny pravěku a starověku, Praha, Práce 1995¹

Beneš, Z.: Dějiny středověku a prvního století raného novověku, Praha, Práce 1994¹

Hroch, M.: Dějiny novověku, Praha, Práce 1994¹

Kuklík, J. - Kuklík, J.: Dějiny 20. století, Praha, Práce 1995¹

Beneš, Z. - Petráň, J.: České dějiny I., Praha, Práce 1997¹
a další průběžně vycházející učebnice a učební texty, které získají schvalovací doložku MŠMT

